

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsa leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — " "
" četrť " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — " "
" četrť " 2 " 60 "

Vredništvo in opravništvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat
5 " " " " 2krat
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Avstrijsko ministerstvo.

III.

Spodobilo bi se po stari novinarski navadi, da svojim bralcem tu napišemo vesel velikonočen članek. Piši ga, komur je pomladansko solnce s svojimi gorimi žarki sijalo v veselo srce polno nad. Mi smo se ozrli po domovini slovenski in nismo ga našli veselega uskrsa narodnega. Pač so se tudi na slovenskem na visocih stolpih razvezali doneči zvonovi, a skoraj prepupil jih je povsodi petelin, ki ni še dvakrat zapel, med tem ko so narodni Petri svojo domovino že več nego trikrat zatajili; videli smo tudi hinavske poljubljaje, ali bili so to poljubljaji narodnih Iskarijotov, ki svojih srebriakov nikdar ne bodo razsipali po tempeljnu, ki si nikdar ne bodo okolo vrata polagali dostojne jim lagnene vrvi, pač pa okolo njega ovešali bliščeči trak tega ali onega reda. Povsod smo slišali le tožbe, da ga ni življenja in napredka, da se razširja neka apatija, kateri nihče ne zna zdravila; da pred narodnim svetiščem švedno stražijo plačani vojaki in služniki vhod zabranjuje in nove pečati pritiskaje na kamen narodnega groba. Obrnimo se torej od to žalostne podobe in tirajmo po starem časnikarskem kolovozu svojo narodno butaro naprej. Nekoliko moramo denes opustiti načrtano si pot in takoj omeniti dveh stvari, s katerimi smo se te dni seznanili.

Ministerski predsednik je že nekaterekrat poudarjal, da je neopravičeno nezaupanje, ktero ga povsod spremlja, kjer se prikaže novo ministerstvo. Mi nikdar nismo mogli g. Hohenwartu v tej zadevi pritrditi, in ko bi mu tudi bili mogli, ne bi se bilo dalo tajiti, da nezaupanje obstaja, in da je ministrov dolžnost, ne le gledé države ampak tudi gledé ministerskih oseb samih, da se to zaupanje odstrani. Dolgo tudi nismo mogli razumeti, kako da to nezaupanje tako naglo raste kakor večerna senca. Te dni smo zasledili gaz, po kateri se sedanjemu ministerstvu podira vse zaupanje med Slovenci. Stvar je nevarna in mi bi radi posebno pozornost ministersko na to obrnili, kajti možje, ki te nezaupanje sejejo, so vladni uradniki sami, taki uradniki, ki bi imeli vlado podpirati z vsemi svojimi dušnimi in telesnimi močmi. Vpeljanje slovenskega jezika v javne urade je ena najprvih tirjatev slovenskega naroda in ena glavnih obljub Hohenwartovega ministerstva. Do zdaj smo mislili in z nami ves slovenski svet, da so v prvi vrsti naši uradniki krivi, ka se je v obraz bilo narodni ravnopravnosti in ministerskim obljubam. Uradniki so morali to sumno precej drago plačati, prišli so ob vse zaupanje med slovenskim ljudstvom. Pa komur je Giskra dal službo, temu je dala narava tudi željo ohraniti se v tej službi, bodi si že na stroške naroda, bodi si na stroške države, bodi si na stroške ministerstva ali vseh treh faktorjev ob enem. In stvar nekterim izmed uradniških protinarodnjakov srečno gre izpod rok. Koliko ti ljudje znajo slovenski, kaže „Slov. Narod“ v svoji „uradniškispovednici.“ Te dni je znan narodnjak okrajnega glavarja celjskega Schönwetterja pri živem poprijel zaradi njegovih nemških dopisov in nemškega uradovanja sploh. Schönwetter si je znal hitro pomagati in blizo rekel: „Verjemite mi, da mi uradniki nismo čisto nič krivi, ako seslovenski ne uraduje; tisti dan, ko dobimo od vlade dovoljenje ali povelje, bomo nemudoma vsi slovenski uradovali; toda vlada do zdaj taci povelj ni še izdala; ne dolžite torej nas, ki prav za prav na cedilu sedimo med narodnimi željami

in pa med vladno politiko.“ Tega g. Schönwetter ni pravil samo enemu, ampak gotovo pové vsacemu, kdor ga bode hotel poslušati, kajti pri prvem je bil prav dobro opravil in se skoraj do čistega umil.

Kaj je treba temu dosti komentara dostavljati? Res je, da vlada ni še nič storila za nas, in v tem ima Schönwetter prav. Ali pa ima tudi vlada prav, da narodu na škodo g. Schönwetter še dalje nemškutari in se potem sme po pravici skrivati za ministerske hrbte, to je drugo vprašanje, ktero naj si Hohenwart reši sam. In ministri naj se dalje ne pritožujejo, ako med ljudstvom raste nezaupanje; ljudje á la Schönwetter so je največ zasejali in ko bi se mi do krvi prste spisali za Hohenwarta in njegove tovariše: naše občinstvo bi se sklicavalo na dejanja in na Schönwetterja — in imelo bi prav.

Kako se ministerska avtoriteta in njen program uničuje proti uradnikom, naj kaže sledeči slučaj. Predstojnik velicega urada na Slovenskem — imena in kraja za zdaj ne imenujemo, a ga radi povemo, ako je vladi ž njim postreženo — je imel v pričo svojih uradnikov razsoditi, ali naj se slovensko vložena tožba tudi slovenski reši. Gospod predstojnik se ni briga pri tem reševanju za ustavo, ne za cesarjeve besede, ne za svojo prisego, ne za ministerski program, ne za narodne pravice, ampak mogočno je odločil: „Dokler jaz na tem stolu sedim, toliko časa se tukaj ne bo slovensko uradovalo“ — in slovenska vloga je dobila nemšk odlok. Ministerstvo je v svojem programu izreklo, da bode postave na vse strani z vso vladno močjo izvrševalo. Kako hoče to storiti, ako visoki predstojniki svojim uradnikom na vsa usta smejo pridigovati in zaukazavati: Tu ne velja postava, ne ustava, ne minister ampak moja volja! Tako postopanje rodi vseobčno demoralizacijo, in dokler se bode ta demoralizacija brez kazni smela širiti, kakor se širi do zdaj, toliko časa bo vlada zastoj iskala zaupanja, toliko časa je njen program še slabši nego prazna obljuba. Na podlagi demoralizacije se države ne dá urediti in in da bi ne bile tako razbegane, kakor je žalibog naša Avstrija. Vlada mora svojo organizacijo začeti pri svojih organih, sicer bodo ravno njeni organi Hohenwartov program pokopali in na njegovem grobu veselo plesali.

Rumunska.

Razmere na Rumunskem se bolj in bolj zamotavajo in bode osoda rumunskih dežel gotovo mnogo vpljiva imela na našo zunanjo politiko. Menimo, da ustrezemo svojim bralcem, ako jim podamo poročilo, ktero večje pero iz Bukarešte priobčuje v „Osten“: „Od dne do dne bolj raste razdraženje proti Prusom, proti pruskemu princu na rumunskem knežkem stolu in proti pruskemu generalnemu konsulu. Slednji, rojen iz poluslavenske rodovine Radovicev, prav prusk „junker“, skoraj nalašč vzbuja ekscese proti svoji osebi; kajti proti svoji navadi se zdaj vedno javno kaže. Mirnejši se vprašujejo: kaj se zgodi, ako vročokrven mladenič pruskemu generalnemu konsulu zaušnico založi, ali ako bi mu celo svinčeno kroglo v hrbet zapodil? Ali bo Pruska potem proti nam marširala. To menda vendar ne. A muenje je, da nas bode Pruska zamotala v splošno zadrego z velevlastimi in ustvarila situacijo, kjer bodo vsi konsuli moralično prisiljeni pretrgati diplomatske zveze in naš notranji položaj zopet spraviti pred evropsko konferen-

cijo. In čemu naj se bo to zgodilo? Samo zato, da dobi odstop kneza Karla bolj dramatično podobo, kakor jo je imel odstop kneza Kuze, ktere ga so kar najbolj prozaično za vrat zgrabili in iztirali. Knez Karl sam je jako trezna oseba. On bi bil že davno pripravljen vrniti se k svoji rodovini, kakor komis, s katerem njegov gospod ni več zadovoljen. A v Berlinu, kjer so zdaj bolj ponosni in ošabni kakor kdaj, se ne morejo sprijazniti s takim vsakdanjim begom. Zdi se jim, da bi bilo to sramotenje vsej hohencolernski familiji, in torej iščejo, kako dokazati, kaj se pravi imeti poslov s Prusko in Hohencolernom.

Sreča, da med nami in Prusko leži Avstrija. Sicer bi že gotovo pruske pikelhavbe stale na naših mejah. Zarad tega skušajo Prusi tudi Avstrijo zamotati v akcijo proti nam. Kaj pa ima Avstrija od tega, ko bi šla za Prusko po kostanj v ogenj? Nič! Ravno ker je potlačena Francoska, ki nas je branila, bilo bi Avstriji lahko, pridobiti si simpatij na vzhodu, kjer jo je do zdaj Francoska goljufivo spodkopavala.

Zdi se nam, da Avstrija to tudi res tako dobro čuti, kakor mi sami, in kar o sodelovanji Avstrije s Prusko beremo v dopisih in telegramih, ne zdi se nam drugega nego prusk manéver. Zagotovljati morem, da ima do zdaj v tem vprašanji Pruska samo Rusko na svoji strani. Mi smo vedno v dobri dotiki s Carigradom in tudi za to skrbimo, da turška vlada pozna naše namene, da namreč, če se tudi hočemo znebiti Prusom, nočemo svojih sucerenskih odnošajev proti Turčiji spreminjati, in tudi druge naše odnošaje proti zunanjemu svetu take ohraniti, kakoršni so zdaj.

Diplomatično stanje vse zadeve je to-le: Pruski poslanec v Carigradu skuša turško vlado in zastopnike velevlasti do tega pripraviti, ka bi se začelo pogovarjati o potrebi intervencije v Rumunski. Ruski poslanec te poskušnje podpira; avstrijski je rezerviran; Angležka, Francozka in Laška pa nočejo o intervenciji ničesa čuti. Med tem se je celo tukajšna nemška kolonije odpovedala prusizmu in je v tukajšnjih novinah razglasila manifest, v katerem izreka, da hoče mirno in složno živeti z rumunskim prebivalstvom, čegar gostoljubje uživa in spoštovati deželne postave.“ —

Dopisi.

Iz Celja, 9. aprila. [Izv. dop.] (Poslanec Tomschitz kliče gledé nezaupnice, izrečene od tukajšnega ustavovernega društva, svoje volilce na pomoč.) Vled prošnje poslanca Tomschitza je sklical župan dr. Necker-mann na veliko soboto ob 8. uri zvečer volilce. Ko je bil predsednik izbran, se je pritožil Tomschitz zaradi dobljene nezaupnice, ktera ga hudo žali; po tem se oglasi Anton Lassnig, načelnik ustavovernega društva in poprosi besede. Predsednik dr. Neckermann pa mu ne dovoli besede in sicer očitno zbog vzajemnega dogovora, ker denes je zbor volilcev, on (Lassnig) pa hoče govoriti kot načelnik ustavovernežev. Občinstvo je predsedniku sikalo in morali so glasovati, pri katerem glasovanji se je pokazalo, ka je tudi takrat kakor v ustavovernem društvu le 11 glasov proti, družih 31 glasov pa za to, da sme Lassnig govoriti kot načelnik ustavovernega društva. Ali kaj pa sedaj? Lassnik bi mogel v tej lastnosti le govoriti proti poslancu Tomschitzu, tega pa ni hotel, ampak je naznanil, da sedaj več govoriti noče, da se mu ne ljubi. Tomschitz je imel potem dolgo pri-

drigo, med katero, ker je bila dolgočasna, se je čulo mnogo mrmranja. Razkrival je tajnosti iz za kulis državnega zbora ter dokazoval, da sedanje ministerstvo nikakor ne more obstati. — Konečno je prosil Anton Lassnik poslanca Tomschitza, naj v državnem zboru, agituje proti klerikalcem, katero prošnjo je ponovil še dr. Neckermann z nekaterimi frazami. Predsednik iz posebne prijaznosti do Tomschitza ni pustil glasovati o tem, ali ima Tomschitz še zaupanje svojih volilcev ali ne, ker je bil sam prepričan, da bi bila velika večina izrekla nezaupanje. Tako je končal razpor med ustavoverneži, ker dobro vedó, da pri volitvi v Celji le zmaga s pomočjo uradnikov, katerim tedaj kolikor mogoče dvoranijo. Poslanec Tomschitz pa, kteremu je Anton Lassnik v ustavovernem društvu očital, ka hoče na ramah svojih volilcev dospeti do službe više deželne sodnije svetovalca, se lovi za zadnjo bilko, da bi dosegel svoj cilj; pozabil je istinito kľofuto, katero mu je založil pred nekoliko leti njegov prijatelj dr. Neckermann v tukajšni kazini, in bo tudi to drugo moralno kľofuto pobasal mirno v žep.

Iz Ormuža 6. aprila. [Izv. dop.] Kakor je nekda hudič se po noči priklatil in sovražniku luliko med pšenico nasejal, tako zdaj ormuški nemškutarji ne samo po noči ampak tudi po dnevu razhajajo, z vsemi nesramnimi pripomočki narodnost podkapljajo in narodnim možem med njihov trud nemškutarsko luliko sejejo. Že preteklega leta so v Ormuži tako imenovani „Volksbildungsverajni“ ustanovili, in z njihovimi oklici toliko papirja med kmete raztrosili, da še ga zdaj za različne potrebe rabijo; prebral teh oklicev noben kmet ni, samo toliko sem zvedel, da nočejo teh papirjev za boljše svrhe porabiti. Potem razkačeni nemškutarji uvidiši, da na ta način ni z kmetom nič opraviti, so pred nekaterimi dnevi drugo ravno tako koristno društvo pod imenom „nemškutarsko - marmeluški leseverajni“ ustanovili, in ker v tem „verajnu“ samo cesarsko potrjene cajtinge razširjajo, so nadajo boljšega uspeha. — Ali reveži! brez udov ni velikega upanja in kako si je nabirajo, naj sledeče razjasni:

Nedavno dobijo v pest nekega F. B. občinskega predstojnika iz Hardeka tik Ormuža do zdaj še narodnega moža, ter ga nagovorijo „Bas berden si di slobenischen Zeitungen lesen und den Bindischen trauen, es ist ja lauter Schwindel etc. samo našemu leseverajnu pristopite, mi imamo samo nemške od cesarja potrjene cajtinge“ itd.; ubogi F. B. je od tega časa čist drugač človek, bere potrjene cajtinge, si nje nosi na dom in kar je narodnega zaničuje. Hardečani kaj pa porečete vi, prej ste imeli gg. Zidariča in Herženjaka za predstojnika, jako narodna moža, zakaj ste si prebiralí, ali bote takemu več zaupali, ki pravi „auf das slobenische

halte ich niks“. Pri drugi volitvi bodite tedaj pametnejši. —

Laški trg 9. aprila. [Izv. dop.] Pred kratkim smo imeli volitev občinskega odbora in župana. Izmed 4 kandidatov se je izbral še najsposobnejši namreč hišni posestnik g. Konrad Amon. Dasiravno je on načelnik našega v pivovarni že komaj hirajočega društva „Fortschritt“, tedaj na nemškutarsko stran, je vendar neodvisen in kaže vsaj dobro voljo poravnati grehe, ktere je zakrivil prejšnji župan g. Karel Valentinič. Sicer je g. Valentiniču graška „Tagespost“ v št. 92 mnogo kadila potrosila, pa to ima v naših očeh malo cene, ker se domneva, da so dotične vrstice izkapale izpod peresa lastnega sina, gimnazijskega suplenta. Vrh tega gojimo kljub vsemu prekanjanju željo, da bi bil g. Valentinič krajši čas županil, ker bi tedaj trg imel nekoliko sto goldinarjev manj dolgov. Uradovati sicer zna, saj je tudi v pisarniškem prahu dorasel in je star birokrat navajen na obrazce (schimmel, schablone) in tako rekoč drugi notar, vrh tega pa ljut sovražnik vsamu, kar je slovenskega. To bi se mu sicer preziralo, ko bi ne vpeljal starih Sedlnitzkyjevih časov ter denunciral ljudi zaradi popolnem nedolžnih stvari in jim tako napravil nepotrebna pota in sitnosti. Dijaka, sina svojega soseda, ki je kmetom razlagal njih pravice, je ovadil kot puntarja in ravno tako se je moral zagovarjati pri političnem uradu sosednji župan vsled ovadbe junaškega gosp. Valentiniča. Tako ravnanje se pač samo sodi.

—m—. **Na Dunaji**, 11. aprila. Na političnem polji zdaj vse praznuje, ko je tudi državni zbor šel nekoliko časa počivat; novine torej govoré samo o francoski zmesi, o veliki noči in o sijajnem pogrebu namestnega admirala Tegtthofa, rojenega Štirca, iz Maribora, ki ga je smrt za pljučno boleznijo Avstriji prežgodaj pobrala.

Umrí je te dni tukaj na Dunaji tudi za pljučno boleznijo še drug Štírec, ne tako slaven, kakor Tegtthof, a vendar spomina vreden, namreč mladi gospod Fr. Slemenik, Slovenec, rojen v Šentjuri pri Celji. Nekoliko tukajšnje slovenske mladine ga je veliko nedeljo po poludné spremilo v večni pokoj. Bil je poprej benediktinec, potem je stopil iz reda in zdaj se na Dunaji pripravljaj za profesorja. Poslednje dobe je bil nekaj časa urednik dunajskih novín „Vaterland“, od koder je še zdaj imel nad glavo nekoliko tiskovnih tožeb, katerim ga je umeknila smrt. Pokojni je tudi slovenski pisal; posebno sv. Mohorja društvo je natisnilo nekoliko njegovega dela. V njegovi ostalini bi se morebiti utegnilo še kaj najti.

Politični razgled.

Iz notranje politike je toliko kakor nič znamenovati. Minister Habietinek je v Pragi; kaj tam snuje, je tajnost; nekteri trdé, da hoče osnovati neko pomirljivo stranko, kar se pa nam zdi čisto nepraktično, kajti na Českem so stvari toliko dognane, da so tam ljudje jako odločni, ali deklaranti ali pa ustavoverneži, in da med tema strankama ni sprave in pogodbe — celo stranka političnih filistrov je tam čisto majhna, in na njo se menda sedanje ministerstvo veuder ne bode škušalo naslanjati. — Minister Hohenwart je šel za cesarjem v Tirolje in črnogledi hoté iz tega sklepati, da bodo vladarja spravili čisto na reakcionarno pot. — Na dalje se čuje, da vlada prihodnjemu državnemu zboru ne bode predložila vsega svojega programa, ampak samo svoje nasvete o razširjenji deželne avtonomije. Taka polovičarija bode zopet slabo obrodila. Ustavovernežev ne bode potolažila, opoziciji bode skoraj nemogoče storila, še dalje ostati na Dunaji. Poleg tega bodo še le zdaj imeli rešiti proračun za leto 1871 — zdaj ko bo kmalu prva polovica leta že pri kraji. Vse take polovičarije naš parlamentarizem naravnost smešijo, ko bi že sam na sebi ne bil smešen in zmešan dovolj. Sicer pa so narodi mirni in slepo pričakujejo, kaj jim bode zvarila osoda, slučaj in vlada, dokazuje v svoji revščini, da ima vsaka država tako vlado, kakoršno si z služi. /a

Iz Belegrada se piše dunajskim novinam: „V narodnih srbskih krogih zdaj z večim zaupanjem gledajo na avstrijsko politiko kakor kedaj. Prepričani so, da ni daleč dan, ko bo Avstrija iz lastne koristi prisiljena odstopiti od svoje doseđanje politike na vzhodu in postaviti drugo na njeno mesto. V tem slučaju — mislijo — bi bila Srbska pravugodna zaveznica Avstriji, in že tukaj govoré o vojaški zvezi, ki se bode na omenjeni podlagi sklenila med Avstrijo in Srbijo. Ob enem je naznanjati, da se bode knez Milan, ki še le avgusta 1872 postane polnoleten, že pred prihodnjo skupščino, t. j. junija meseca t. l. izrekel polnoleten. V tem hoté tukaj videti vojaško znamenje, kakor je v Srbiji splošno prepričanje, da mora Srbija si pridobiti Bosno in Hercegovino, ali z dovoljenjem Turške ali brez njega, vsakako pa s pomočjo avstrijske prijaznosti, za katero se bode dala druga odškodnina. Tudi se mnogo govori o jako vojaškem govoru, kterega je vojni minister govoril v tukajšni vojaški akademiji.“ —

Z bojišča francoskega pred Parizom se poroča, da se stališča obeh strank nista posebno premenila. 11. t. m. je bila velika kanonada med trdnjavo Mont Valerien, Nenilly in mestnim obzidjem. Mac Mahon je prevzel nadpoveljništvo. General Ladmirault vodi vo-

Listek.

Posiljeni tourist.

(Dalje.)

Komaj na streljaj od kastela stoji na samem stolp s zeleno pocinjeno, trivoglato streho; star je kakor zemlja. Lega, zidanje priča, da je bil kedaj v tesnej zvezi z gradom. Bil je, bil, pa v žalostnej! Tukaj je inkvizicija svojo žetev imela. Temota, sebičnost, nevednost in vražnost so tu mučile nesrečneže. — „In vendar se solnce vrti okoli zemlje!“ Resnice luč je zmagala in še zmaguje! — Groza in strah te prehajata, če ogleduješ v stolpi temne luknje. Ljudska pravljica vpleta strašne prikazni v tiste čase; matere nepokojne otroke ž njimi strašijo. Sedanji čas se vse ruje in puli za mnogo komunikacij po deželah; po njihovem številu in stani se sodi dežela. In tako na prvi mah tujcu pričajo lepe, dobro ohranjene ceste kulturnost južnih Tirol. Ali jaz svetujem tistemu, kateri se hoče bolje o njej prepričati, naj gre na grobe, naj tu gleda, primerja in sodi! Tukaj na tem kraji zbirajo in shajajo vsi brezi razločka v spravi in bratovske ljubezni. Kedor je človek, kedor človeški misli in čuti, kedor trpi s sobratom in solze ž njim toči, ga jasni mir objame, kedar na božjo njivo stopi, leglje mu je pri srci; saj uide preganjanju in sovraštvu.

„Die ganze Welt ist zum Verzweifeln traurig!“ V primeri nisem še videl nikjer tako lepega pokopališča, kakor je Tridentiško. Odmerjeno je strogo na štiri vogle, v voglih in v sprednej sredi ima bele kapelje, kapelje pa vežejo čedne lope, katere slone na belo marmeljevih stebrih. Kaka symetrija, harmonija je v zadnjem kosci! Tu vidiš laško arhitekturo, tu občuduješ stopinjo omike in estetični okus laškega ljudstva!

Stene kapeljic so obložene, razven srednje s svitlimi ploščami, kjer se vrezujejo imena tistih, kateri notri v temnej raki počivajo. Pod lopami, kamor se prihaja po stopnicah, se vrsti raka za rako bolje premožnih in kontijev, ki jih je kakor listja in trave. Na sredi obzidja je grob pri grobi; vsi se enako obsuti, na vsih enaka znamenja iz kamenja tako zaupno, tako ponižno zrejo v nebo. Ta priprosta enoličnost ta veličastna tehnika izbuja pobožna čutila, blage misli.

Nikjer po Laškem ne nahajaš onih podob in kipov, kateri prestopajo vse estetične meje, kateri so nespočasní in kar naravnost smešni. Prav živo še le zdaj čutim, kako se po tej strani pri nas kvari ljudstvo. Na vsacih pet stopinj naletiš podobe, katere večidel vse poprej, kakor svetnike predstavljajo. Ako ž njimi verska stvar kaj pridobiva, dvomim? Brezi vse tehnike, brezi vsake vzvišene ideje! Da le prav vpije, da je le pisano, pa je lepo! Vse navkriž: rumeno, višnjevo, rudeče, ze-

leno in zopet rumeno in Bog vedi kaj še vse. — Svetnike si mislimo za vzore dušne in telesne popolnosti. Kako lepo slave legende telesne prednosti mučencev! „In corpore sano, mens sana!“

Pred nekaj leti sem potovaje po Dolenjskeji v nekej fari skoraj na vsakej drugeji hiši videl neke mazarije; menda je bil sv. Florijan. Dvakrat doli, dvakrat gori, enkrat sem in tja — in sv. Florijan je bil narujen. Plašč rudeč pa ogenj, vodo, golido in drugo pa rumeno. Se vè, da je bilo še posebne fantazije treba, da je človek tako razložil. Za Boga! in po tacih mazačih naše bogato obdarjeno ljudstvo sovražniki po sveti trobijo, da je še v povojih, da je surovo in nevedno. To pa ne veljá samo o znamenjih in podobah na hišah, nego tudi na pokopališčih, na teh svetih, neoskrnljivih krajih bi moralo marsikaj drugače biti. — Odpraviti se morajo ti vsakdanji, neslani, šaljivi napisi, ki jih bereš sem ter tja po Slovenskem in namestiti z resno podučljivimi, kateri vnukom na ranjke budé (vzvišene) in hvaležne spomine. Nečem sicer trditi, da je mnogo tacih, kakor sledeči; pa vendar jih ni malo:

Ta ranjca Špela iz Gorjānj

Ljubila je samotni stan;

Bogá se bala noč in dan;

Prišla pa bela smrt s kosó,

Požela Špeli je glavó:

Spominjaj grešnik se na njo! —

jake vlade v Versailles na Mont Valerien, general Cisey one pri Chatillonu. Poveljnik upornikov Cluseret je izvenredno delaven in tako pridno organizuje, ka bi utegnili vojska upornikov v kratkem narasti do 200.000 mož. Uporniki so prodrli v Boulogne, to mesto posedli in srenjski zastop kot jetnike poslali v Pariz. Vlada v Versailles je odposlala polk žandarjev, kateri so pri Arnières napadli upornike, katerim so se pa morali umekniti. Glavna bitka se je pričakovala na včeraj ali danes. Pariški časnik „La commune“ poroča s prestreljenimi črkami. Poverjenik Thiers-ov je prišel na velikonočno nedeljo k tukajšnjemu „društvu (liga) za brambo pravic mesta Pariza.“ Thiers je po njem dal poročilo, ka ga je volja pogajati se na podlagi proglasa tega društva. S tem Thiersovim poverjenikom so potem odpotovali v Versailles Parižani Donvalet, Lafont in Desonnaz, ravno tako Schoelcher s proglasom lige, katero bota on in Louis Blanc izročila Thiers-u, slednji pa narodnemu zboru. Podlaga pogajanja bo začasno pomirje in volitev posredovalcev.

V narodnem zboru je Favre 10. t. m. oznanil, da so vse vlade v Evropi izrekle svoje sočutje vladi v Versailles. Nemška vlada je sicer s početka izrazila svojo skrb, da se dolžnosti prevzete pri sklepanju miru ne bodo spolnovale. Na dalje pravi Favre, da je le golo obrekovanje, ka bo vlada v Versailles poklicala Nemce na pomoč. Obljubi, da bo dokazal s pismi in listinami, da to obrekovanje nima vzroka. Opomni tudi, da Nemci le vlado v Versailles kot veljavno priznavajo. Konečno se pristavi: Komuna v Parizu je pisala nemškemu poveljniku Fabrice, da mirovne pogodbe pripozna ter vprašala, bi li on jim severne trdnjave odstopil, ako mu Parižani plačajo 500 milijonov frankov. Na to vprašanje ni bilo odgovora. Odgovor je bilo le tiho zaničevanje. Favre je končal s besedami: Trenotek se bliža, da bo upor potlačen. Prusi so posedli severni kolodvor v Parizu, da si ohranijo železnico prosto in general Fabrice je prestavil svoj glavni stan v St. Denis.

Razne stvari.

* (Mariborski direktorji kot — vojaški reformatorji.) Vodja gimnazije, realke in učiteljskega odgojilišča so sestavili skupno prošnjo, katero so hoteli poslati generalnemu komandu. V prošnji so gg. voditelji učeče se mladaži izrekli željo, naj bi se morali v prihodnje vsi mariborski dijaki k novičenju staviti v Mariboru in naj bi ne smeli več hoditi v svoje domače kraje, češ da pri sedanjih navadi trpi disciplina, da pri potovanju ni mogoče dijakov kontrolirati itd. Gospodom direktorjem pa se menda ti raz-

In pa ta slovenščina po križih! Slabša je nego v Kolomanovem žegni. To je sramotno, da se še zdaj, kaj tacega dopušča! Vi slovenski duhovniki, vi domoljubi, ki z rodnom našim živite in trpite, obrusite mu tudi te robove; hvaležnost ne bode izostala! To je vaše polje! Kako blago se glasè, napisi pa Laškej, vsaka beseda te presune in vnema. Ne vsekuj se na dolgo in široko ali je bil oženjen ali samski, ne poje se himne: ime in dan, kedaj je pokojnemu nehala biti blago srcé, s pristavkom „della patria amantissimo — buon' cittadino“ je vse, kar slavi tako živo njegovo zemeljsko bivanje. Ker že nekoliko poznamo Trident in okolico njegovo, ozrino se še v socialne in politične razmere; kakor onkraj nebotičnih planin in dalje doli na apeninskem polotoci, je tudi tukaj v tej laškej okrajini ljudsko stanje jako neugodno in žalostno, nekako fevdalno. Redki, redki so prosti mali zemljaki! Vse posestvo je v rokah velikašev — Contijev, Cavalliere-ov in drugih taci, ki so se rodili visoko v gornjih nadstropjih in po katerih se pretaka destilirana in privilegirana kri, stanujejo po zimi v mestih, po leti pa na deželi. Ti dajejo svojo zemljo v najem. In najemniki jim plačujejo drago „desetino“ v denarjih ali v blagi. Nasledek tej nemilej razdelitvi je, da je veliko bogatinov in še več revežev, pa malo srednjosti.

(Dalje prih.)

logi sami niso zdeli trdni dovolj, torej so želeli imponirati z velikim številom in so svoj koncept poslali tudi na Ptuj, v Celje itd. Kako srečo so ti potujoči koncepti imeli po drugih krajih, je do zdaj še tajnost, iz Celja pa je voditeljstvo odgovorilo, da se mariborski prošnji ne more pridružiti, češ da je sedanje novičenje urejeno po brambovski postavi — in da generalni komando nima pravice te postave spreminjati. Ali so si mariborski direktorji to dvojno svarilo vzeli „ad notam“ in v cajno vrgli svoj koncept, o tem „Slov. Narod“ ne more dalje poročati, a to že zadoštuje — zlasti dijakom, ki zdaj vedó, kake očetovske namene gojé njih predstavljeni direktorji.

* (K slovenskemu uradovanju.) Okrajno glavarstvo v Celji je z nemškim dopisom 10. marca zaukazalo predsedništvu katoliško-političnega društva v Konjicah, naj nemudoma v Celje naznani število društvenih udov. Predsedništvo je nemudoma odgovorilo takole: „Glavni namen k. p. društva v Konjicah je po §. 2. društvenih pravil — braniti narodne pravice in seznanjati svoje ude s pravicami avstrijskih državljanov, torej tudi s členom XIX. drž. osn. postav, v katerem se nam slovenski dopisi zagotavljajo; zaradi tega se pričujoči nemški dopis sl. c. kr. okrajnemu glavarstvu s to opombo nazaj pošilja, da z naprej podpisani odbor na nemške dopise ne bo več odgovarjal, pa tudi nobenega odgovora ne prevzame za zamude, ki iz tega narastejo.“ — Okrajno glavarstvo v Celji si je to zapisalo za uho, ni nikdar več vprašalo po številu konjiških društvenikov in baje zdaj društvu dopisuje slovenski.

* (Kranjske železnice. Nedavno je na Dunaji izšla brošurica, ki se peča s kranjskimi in železnicami sosednjih dežel. Naslov jej je „Nord-Deutschland und dessen Seehäfen am kürzesten Wege verbunden mit Triest, Norditalien, Dalmatien, Bosnien und der Herzoginn. Hauptlinie von Norden nach Süden als Fortsetzung der Kronprinz Rudolf-Bahn Klagenfurt (Kühnsdorf) — Laibach — Karstadt, deren Nebenlinien Brückl — Kühnsdorf — Rechberg, Verčič — Gottsche, Černembl — Josefthal (Ogulin). Hauptlinie von Osten nach Westen als Fortsetzung der ungarischen Linie Pragerhof Cilli — Stein — Lack — Kirchheim — St. Lucia — Görz, deren Nebenlinien Höflein — Neumarkt, Želin — Idria. Mit einer Karte.“ O zadržaji te knjižice spregovorimo v enem prihodnjih listov.

* (Pirhi ali pisanki) so se za pretekle velikonočne praznike našemu vredništvu podelile v naslednji obliki: Na veliko saboto dopoldne ob 11. uri je prišel k nam c. k. pristav, perovodja in dve pričiter nam izročil naslednje: K. št. 2312.

Povelje za hišno preiskavanje.

C. k. okrožna sodnija v Celji je na tožbo c. k. državnega pravdnštva, da se je listu političnega časnika „Slovenski Narod“, ki v Mariboru izhaja, 28. februarja 1871, št. 24, izdanem po natisnjenem sostavku z nadpisom „Ravnopravnost pod Hohenwarthowim ministerstvom“ pregrešek zoper javni mir in red skožpuntanje §. 300 kaz. post. storil, začetek uvodne preiskave zaukazalo, torej je potreba, ka se zaradi zasledbe izvirnega spisa okrivnega sostavka vredovalnica časnika „Slovenski narod“ preišče.

Slavno vredništvo časnika „Slovenski Narod“ se opominja, naj prostovoljno omenjeni izvirni spis izroči, ako bi temu upiralo, se mora vredovalnica preiskati, in vsakteremu, ki se v prostoru taiste nahaja, in ključ do taiste ima, se bode zapovedalo, naj temu ukazu in naredbam preiskovalnega poverenštva brez vpiranja pokoren bode.

C. k. preiskavna sodnija v Celji, 30 marca 1871.

Kastelic.

Ker dotičnega rokopisa več nimamo, ga tudi izročiti nismo mogli in je bilo tedaj celo preiskavanje brez vspeha. Kaki „lintvern“ se izvali iz te, po c. k. preiskovalni sodnji v Celji nam podani pisanki, bo pokazala še le končna obravnava.

* (K at. slovensko politično društvo) na Globokem pri Brežicah bo svoj četrti občni shod imelo belo nedeljo, t. j. 16. aprila ob dveh popoldne v dr. Razlagovi hiši.

* (Uradniška spovednica.) Iz Ormuža se nam piše: Potrebno je, da svet zve pravedno uradovanje pri nas, brez zamere in dotike oseb Vam torej nezmožnost slovenskega uradovanja naznamim. Začnem tedaj od glave. C. k. okrajna sodnija: G. Vanino, c. k. okrajni sodnik govori slovenski kakor bi drva sekal, pisati in brati ne zna ni črke. G. vitez Romani, c. k. pristav govori le za silo slovenski, črke slovenskega ne zna zapisati, ako mu cekin pokažeš. G. Stracovski, c. k. zemeljski knjigovodja piše slovenske odloke po modlu, govoriti ne zna dobro, gosp. Schönewetter mu mora večkrat pomagati. G. Lovrec, c. k. kancelist govori slovenščino pravilno; ali ne zna ali ne sme slovenski pisati, mi ni znano. Pri c. k. davkariji so pa izvršni možje: G. Eisenbach, c. k. davkar za silo slovenski govori, pisati ne zna ni črke. G. Kriner, kontrolor, ne zna ni pisati ni govoriti besede. Gosp. Lindner, asistent, govori slovenski, da človek v ušesih krč dobi, pisati ne zna. G. Štempl ne ume nobene besede slovenski. Odvetništvo g. dr. Petovara je kroz slovensko, le ako stranke nemški zahtevajo, se njim nemški piše. Čul sem, da je njegova pisarna samo slovenska. Pri tej priložnosti moram omeniti, da od tukajšne c. k. uradnice in davkarije strankam na slovenske vloge se le nemški odloki pošiljajo.

* (Die Freiherrn von Grimschitz) se zove kratka historična študija, katero je te dni izdal znani kranjski zgodovinar P. pl. Radič. Rodovina Grimschitz je ena najstarejših kranjskih plemskih rodovin in g. Radič je njeno zgodovino natančno razložil od njenega začetka do mlade baronice Natalije, ki bode v kratkem svojo roko podala g. Leop. Schulzu pl. Strassnitzkemu, čegar oče se zaslužno imenuje v zgodovini kranjske šole in vednosti.

* (Novomeški dijaki) napravijo besedo v proslavljenje Antona Janežiča v novomeški čitalnici 15. malega travna 1871. Program: 1) Slavnostni govor. 2) Svoji k svojim. Poje zbor. 3) Pesem o zvonu, deklamacija spremljana z glasovirom. 4) Staročeska. Poje zbor. 5) Oživiljena Slovenija, Bilčeva dramatična scena. 6) Mihova ženitev, šaljivi zbor. 7) Malopridna trojica, burka v enem dejanji. 8) Domovini. Poje zbor. Vstopnina: Prostovoljni donesek za Janežičev spominek.

* (Tiskovnega društva) v Mariboru obilno obiskovani prvi glavni zbor 12. t. m. si je soglasno volil poslanca Hermana za predsednika, dr. Ulaga za podpredsednika. Dr. Ulaga v imenu provizoričnega odbora razlaga zgodovino novega društva, kteremu je posl. Herman oče; razlaga namene in ime, zavrača sumničenje, da hoče društvo spodrinuti časopis „Slov. Narod“, češ da bi društvo samo sebi jamo kopalo, in da bi bilo naravnost neumno, ko bi pobijalo novine, ki so se do zdaj tako neustrašeno borile za narodni napredek; društvu razdor ne more biti namen; društveni tednik bode „Slov. Narodu“ celo pot pripravljaj do prostega občinstva. „Narod“ bo imel od društva vso podporo in stolni prošt dr. Pogačar je društvu dvakrat pismeno nasvetoval, naj se „Narod“ z društveno pomočjo spremeni v dnevnik, kar bi bilo — pravi poročevalec — društvu največe zadostenje. Govornik pobija slovenski nihilizem, ki se tu pa tam kaže in razlaga, da društvo tudi noče nasprotovati, marveč le podpirati novo slovensko tiskarnico v Mariboru in da je opustilo misel snovati si poleg nje še posebno lastno. Do zdaj so društvu največ podpore dali štirski duhovniki. Poročevalec imenuje med posebnimi društvenimi podporniki lavantinskega škofa, ki je obljubil 400 gld. in vso podporo, Hermana, ki je podpisal 200 gld., notarja Kneza, trgovca Žarka na Krškem, Groskopfa, kpl. Ramorja, žup. Bezja, Gospodariča in druge. Društvo šteje do zdaj 659 udov, med temi 44 ustanovnikov in 156 deležnikov; letnega dohodka bi zdaj bilo vse vsega vkup 1202 gld., od katerih je že plačano 900 gld. Že se tiska brošura: „Kake ustave je Avstriji treba?“ ki bo gotova do 20. t. m. — Poslanec Herman s svojega stališča govori o društvenih namenih in sredstvih; ne smemo delati, kakor nemškutarski meščan, ki kmetu za dober denar prodaja slabo blago, ampak ponuditi mu krepke duševne hrane. „Gospodar“ naj bi po njegovem mnenju izhajal 2—3krat,

imel lastnega vrednika čisto neodvisnega, naj bi se po-
tezel za avstrijsko idejo na historičnih podlagah proti
centralizirajoči samovlasti, za pravice cerkve in njen
vpliv na šole, za narodno ravnopravnost, in naj bi
popularno pa v izbranem jeziku pisal bil zrcalo vse
narodne delavnosti. Herman tudi zagovarja lastno
tiskarnico, kar pa bo odločeval še le odbor. Provizo-
rični odbor po dru. Ulaginassetuje sledeče odbrnike: gg.
Kosar, Janko Pajk, dr. Prelog, dr. J. Pajk, Herman,
M. Modrinjak, J. Bohinec, M. Rola, dr. Murko, in za
namestnike: gg. Matijašič, dr. J. Pogačar, Ign. Orožen
in J. Šolar. Med tem poročilom se je začela volitev
in za danes ne moremo naznaniti njenega izida.

* (Nova čitalnica) z imenom „Triglav“ se je
osnovala v Bohinji.

† (Umrli) je 7. t. m. na Dunaji Tegetthoff slavni
zmagovalec pri Lisi in Helgolandu v 44. letu svoje sta-
rosti.

Glasovi izmed občinstva.

(Za zadržaj in obliko tega predela ne prejemamo nobene od-
govornosti.)

Iz tržaške okolice.

Med velike napake, ki se žalibože sem ter
tje prerado prikazujejo, spada tudi ta, da se čisto
govori o razmerah, katerih se malo ali nič ne pozna.
Tako poroča — po videzu zelo boječe — neki do-
pisnik o naših gg. učiteljih in njih vedenji. Gospodine
dopisnik, ste malo pregloboko zabredli, ker merite vse
učitelje po enem in istem vatu.

Krojaška asocijacija.

Najudaniša podpisana se osloboduje p. n.
občinstvu naznanjati, da ponedeljek 3. aprila odpre

štacuno krojaške asocijacije.

Ona dela za 30% ceneje kakor vsako
drugo krojaško podjetje v Ljubljani.

Za dobro blago in skrbno postrežbo je porok.
Asocijacija biva nasproti Hradecky-jevemu mostu,
v hiši lekarničara Eggenberg-a v 1. nad-
stropji.

(2) **Krojaška asocijacija.**

Vsled dedščine iz Neapelja sem dobil v
posest izdatno zbirko **dragotin** iz pravih ko-
ravd (garnirano) namreč (collies), **vratne ve-**
rige za gospé (dolge dovolj, da se n. pr. za
otroke za ene naredite dve), potem **zapest-**
nice, broše, uhane, ktere vkup ali v večih
partijah še mnogo ceneje prodajam, kakor ka-
žejo sledeče preizkušnje cene.

Ako kdo želi, razpošiljam z vratio se
pošto za gotovo denar ali proti poštnemu po-
vzetju posamezne dragotine, in sicer:

- 1 collies á 16 gld.
- 1 zapestnica á 7 gld.
- 1 broša á 5 gld.
- 1 par uhanov á 6 gld.

Pri 2—4 naročilih vkup 10% rabata.

Da se v okom pride nepotrebnemu dopi-
sovanju irécno pristavljam, da so modéli enaki,
broše okrogle, uhani okrogli ali zvončkasti,
okóv kakor navadno, in da se bodo barve po
želji kolikor mogoče dobro (svetlo ali temno)
izbrale.

Prodajalci, — posebno pa gospé, ki mo-
rejo dragotine same rabiti, naj se poslužijo te
prilike, namestu da bi svoj kinč v detailu na-
vadno, po nezaslišano visoki ceni kupovale.

Garancija za lepopyisane prave koravde.

G. J. Lang.

(3) Schloss Mirabell, Salzburg.

Mi smo prepričani, da med onimi, ki ste jih Vi
uvrstili med v laški rog trobentajoče lahone i. t. d., je
mnogo vrlih in delavnih narodnjakov izvrstnih učiteljev
in odgojiteljev, jako zmogljivih orglavcev in urnih pevo-
vodjev. Zlasti g. Valentič iz Proseka se posebno vrlo
obnaša in trudi; tako da imamo zdaj jako izvrsten
pevski zbor, da mu ni kmalo para na deželi; mi smo mu
hvaležni za njegov trud in mujo za narodni razvitek
Zatorej svetujem Vam g. dopisnik, ker ste že to nalogo
prevzeli, da bolj natanjko pozvedujete fakte, in se o
njih prepričate, potem poročajte, in to tirjamo od vas,
da se ne žalijo oni, ki vestno spolnujejo svojo dolžnost
in so vredni bolj hvale, nego graje.

Prosimo pojasnila v „Slov. Nar.“, natanjčnega, in
mi vam bomo hvaležni, ako nam naznanite one, ki
se tako vedejo, kakor ste jih Vi počez popisali.

N. . . . Prosečan.

R. Mayr-jev

vesoljni čaj zoper putiko in za čiščenje krvi.

Priznano izvrstno pomaga ta čaj zoper
putiko, protin in trganje, zoper kro-
nična spahnila na koži, odprte rane
itd. in je zaradi izvanrednih uspehov kakor
tudi zbog nizke cene vse enake predmete
daleč prekosil, tako da je v kratkem času
ne le na Štajarskem ampak tudi v sosednjih
deželah na posebno dobrem glasu.

R. Mayr-jev

balzam za ude mazati.

Hitro potolaži čisto jako hude proti-
naste, revmatične in nervozne bo-
lečine; za trganje v sklepih in mišicah na-
vadno znano pod imeni: bol v križu, zvi-
nenje sklepnih kosti, trganje po
udih, bolečina v bedru, tresenje,
splošna slabost živcev, hromota, je
imenovani balzam kot mazilo poseben pripomo-
ček, ki se je že mnogokrat skazal in se ne da
dovolj ceniti.

Cena enega zavitka čaja z navodom je
80 kr. in 45 kr.; sklenica balzama za ude
mazati 60 kr. a. v.

Glavna zaloga in razpošiljatev za oba
predmeta pri Richard-u Mayr-ji, lekarni-
čaru v Gleisdorf pri Gradcu.

Zaloga za Maribor: J. W. König, le-
karničar v Tegetthof-ovih ulicah. Gradec:
Bratje Oberranzmeyer Drog. in J.
Purgleitner, lekarn. pri jelenju; Dunaj:
Pezold & Süß; Celovec: A. Beinitz
lekarna na starem trgu. (3)

Poslano.

Slavno vredništvo!

Ker mi nekteri podtikajo in celo očitati hočejo,
da sem „uradniško spovednico“ deželnih uradov, v št.
40 „Slov. Naroda“ objavljeno, pisal jaz, primoran sem
slavno vredništvo prositi, naj mi blagovoljno potrdi, ka-
nisem eno črke omenjenega dopisa poslal.

V Ljubljani 8. aprila 1871.

Franjo Rozman, deželnega računovodstva pripravnik.

Opomba vredništva: Radovoljno potrjujemo, da
ljublanske spovednice g. Rozman ni niti pisal niti nam
poslal, in da ž njo sploh ni v nobeni dotiki.

Vredništvo.

Dunajska borsa 12. aprila.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	58 fl 65 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	65 „ 50 „
Srebro	122 „ 50 „
Napol.	9 „ 93 „

Rothschild & Comp.

Postgasse 14.

Dunaj.

Nove najugodnije

igralne družbe

z dobitki od

gold. 300.000, 250.000, 220.000,
200.000, 150.000, 140.000, 100.000,
70.000, 50.000, 25.000 itd.

na 20 c. k. avstrijskih srečk od l. 1864,

Kolekovan svotin list velja gld. 8 kot prva svota;

na 20 kralj. ogerskih državnih srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 20 ces. turških srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 6 kot prva svota;

na 40 vojvod. Braunschweig-skih srečk,

Kolekovan svotin list velja gld. 5 kot prva svota;

Za vse srečkanje veljaven

20^{ti} delež na državne srečke od l. 1864

po 8 gld. eden — 9 po gld. 70 — 20 po gld. 150.

20^{ti} delež na kraljevske ogerske srečke

po 7 gld. eden — 6 po gld. 40 — 20 po gld. 130.

Promesse za vsako srečkanje.

Naročila za c. k. borso

se proti gotovini ali primernemu naznanilu kar nar
nar bolje izvršujejo. (1)

**Kupovanje in prodaja državnih pa-
pirov, srečk, bankin, železniških
in obrtnijskih delnic.**

**Načrti, pregledi in listine srečkanja
zastonj.**

Rothschild & Comp.

(2) na Dunaji, Postgasse 14.

„Slavija“

vzajemno-zavarovalna praška banka,

izposojuje kavcije

za državne in privatne službe

z najcenejšimi pogodbami in proti dvanaestletni amortizaciji ónim prositeljem, ki se na
smrt zavarujejo z najmanj 1000 fr. Natančneje izvešča podaja

Glavni zastop vzajemno-zavarovalne praške banke „SLAVIJA“ v
Ljubljani.

Jan. Lad. Černy.